

Dlaczego Bassem mieszka teraz w Libanie?

tryb
synchroniczny

WOS

klasa
VII
I i II LO
IV i V TECH

40 min

Podczas lekcji uczniowie i uczennice zapoznają się z terminem uchodźstwa i dowiadują się, jak wygląda sytuacja uchodźców i uchodźczyń z Syrii. Sylwetki osób, które znalazły schronienie w Libanie, Jordanii, Iraku oraz Grecji, pomagają zrozumieć, z jakimi problemami mierzą się ci ludzie i nadają ludzką twarz temu globalnemu wyzwaniu.

Pytanie kluczowe

Dlaczego sytuacja uchodźców i uchodźczyń ma wymiar międzynarodowy?

Cele zajęć:

- Dowiesz się, co oznaczają pojęcia: „uchodźca”, „uchodźca wewnętrzny”, „uchodźca klimatyczny”.
- Poznasz sytuację uchodźców i uchodźczyń na przykładzie osób, które wyjechały z Syrii z powodu wojny domowej.
- Wymienisz przykładowe formy pomocy, jakiej udziela się uchodźcom i uchodźczyniom.

Materiały i narzędzia:

- materiał dla ucznia i uczennicy
- prezentacja do wyświetlania
- narzędzie do zbierania odpowiedzi, np. Jamboard i narzędzie do zbierania pomysłów online, np. Padlet.

Związek z podstawą programową:

IV:7, VIII: 5, XII: 5 SP; VII:2-3 LO/TECH

Przebieg zajęć

- 1 Poproś uczniów i uczennice o zapoznanie się z definicją pojęcia „uchodźca” zapisaną w konwencji genewskiej z 1951 roku, znajdującą się w materiale dla ucznia i na prezentacji. Następnie wyświetl kolejno 5 krótkich opisów, na podstawie których młodzież ma zdecydować, czy dana osoba może zostać nazwana uchodźcą/uchodźczynią (tak, nie, nie, tak, tak). Poproś o uzasadnienie odpowiedzi; wyjaśnij ewentualne wątpliwości i zwróć uwagę na terminy: „uchodźca klimatyczny” oraz „uchodźca wewnętrzny”.

***Uchodźcy klimatyczni** (nazwa potoczna - więcej przeczytasz [tutaj](#)) to osoby zmuszone opuszczać swoje domy czasowo lub na stałe z powodu ekstremalnych warunków pogodowych, których częstotliwość lub intensywność wzrasta na skutek zmiany klimatu – podnoszenia się poziomu wód w morzach i oceanach, występowania powodzi lub susz, cyklonów i burz tropikalnych czy osunięć ziemi, które uniemożliwiają dalsze życie na danym obszarze. W konwencji genewskiej z 1951 roku nie uwzględniono tej kategorii uchodźstwa – negatywne skutki zmiany klimatu nie były jeszcze wówczas tak silnie odczuwane i nie było potrzeby stworzenia takiej definicji. Obecnie jednak stanowi to ważne zagadnienie, któremu społeczność międzynarodowa musi stawić czoła – szacuje się, że do 2050 roku na świecie będzie nawet 200 milionów uchodźców i uchodźczyń klimatycznych.*

***Uchodźcy wewnętrzni** (ang. Internally Displaced Person, w skrócie IDP) to osoby, które z powodu konfliktów zbrojnych, prześladowań lub katastrof czy klęsk naturalnych są zmuszone opuścić swoje domy i przenoszą się w inne miejsce w obrębie państwa, którego są obywatelami/obywatelkami. Do takich osób nie ma zastosowania konwencja genewska z 1951 roku (aby uzyskać status uchodźcy, zgodnie z konwencją genewską należy przekroczyć granicę państwa), jednak w wyjątkowych sytuacjach bywają obejmowane ochroną i pomocą ze strony UNHCR – Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców.*

- 2 Zapytaj, czy uczniowie i uczennice wiedzą, z jakiego powodu ludzie byli zmuszeni uciekać z Syrii i co wiedzą na temat tego konfliktu. Przybliż podstawowe informacje na ten temat. Następnie poproś młodzież, aby na podstawie mapy wymieniła państwa, w których uchodźcy i uchodźczynie z Syrii szukali schronienia.

Na fali protestów w różnych krajach Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej, które przekształciły się w rewolucje m.in. w Tunezji, Egipcie, Libii czy Jemenie i zostały okrzyknięte mianem „Arabskiej Wiosny”, także w Syrii wybuchły w 2011 roku antyrządowe demonstracje. Początkowo miały one pokojowy charakter, jednak władza brutalnie je tłumiała, co doprowadziło do eskalacji. Syryjczycy i Syryjki walczyli m.in. o zniesienie wprowadzonego w 1963 roku stanu wyjątkowego, który skutkowało cenzurą i brakiem możliwości swobodnej działalności politycznej oraz orzeciwko korupcji.

Rząd, w osobie prezydenta Baszara al-Asada (panującego nieprzerwanie od 2000 roku), manipulował przekazem i jako źródło niepokoju społecznych wskazał radykalnych muzułmanów i siły zewnętrzne, mimo tego, że charakter protestów był czysto antyrządowy. W wyniku podejmowanych przez władzę działań, żołnierze dezercerowali z

armii państwowej, po czym założyli Wolną Armię Syrii, która zaczęła podejmować działania zbrojne przeciwko rządowi. W wyniku napięć wewnętrznych występujących w kraju, ruch oporu podzielił się na wiele bojówek, z których każda próbowała realizować swoje interesy (np. Kurdowie), w wyniku czego zaczęły walczyć między sobą.

Wojnę domową do własnych celów próbowało wykorzystać ISIS i Turcja, a w konflikt militarnie włączyła się m.in. Rosja i USA. Według danych UNHCR z 2019 roku liczba uchodźców i uchodźczyń z Syrii wynosiła prawie 6 milionów, z czego 3/4 stanowiły kobiety i dzieci, a liczbę uchodźców wewnętrznych szacowano na ponad 6 milionów (na 22 miliony mieszkańców i mieszkanek łącznie). Syryjczycy i Syryjki uciekali w większości do krajów sąsiedzkich, ale także do Europy, m.in. Niemiec, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii czy Grecji.

- 3** Poproś uczniów i uczennice o przeczytanie materiału numer 1. Uprzedź, że są to krótkie historie uchodźców i uchodźczyń z Syrii i na ich podstawie będziecie się w dalszej części lekcji zastanawiać, nad ich położeniem i wsparciem, jakie otrzymali.
- 4** Poproś młodzież, aby opisała emocje, jakie wzbudziły w niej przeczytane historie i czego dowiedziała się na temat warunków życia w obozie dla uchodźców – zachęcaj do odwoływania się do przykładów. Pytania pomocnicze: Dlaczego te osoby wyjechały z Syrii? Gdzie znalazły schronienie? Jakiej pomocy im udzielono? Kto im pomaga? Jak wygląda teraz ich życie? Rozmowę podsumujcie, odpowiadając na pytanie kluczowe: Dlaczego sytuacja uchodźców i uchodźczyń ma wymiar międzynarodowy?
- 5** Zapytaj uczniów i uczennice, co ich zaskoczyło w poznanych historiach, na co zwrócili największą uwagę i co zapamiętają z dzisiejszej lekcji.

Źródła:

Materiały Centrum Edukacji Obywatelskiej z programu "Rozmawiajmy o uchodźcach":

<https://migracje.ceo.org.pl>

Konwencja dotycząca statusu uchodźców: http://bit.ly/konwencja_uchodźcy

Dane Wysokiego komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw uchodźców:

<http://data2.unhcr.org/en/situations/syria>

strona UNICEF-u: <http://www.unicef.org/infobycountry/jordan.html>

Publikacje Lekarzy bez granic: <https://www.msf.org/reports-and-publications>

Scenariusz pochodzi z publikacji „Edukacja globalna na zajęciach wiedzy o społeczeństwie w gimnazjum” wydanej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w 2015 roku w ramach projektu „W świat z klasą”. Publikacja dostępna pod adresem: http://bit.ly/WSK_WOS.

Aktualizacja w ramach projektu „Ścieżki do Celów” w 2019 roku.

Digitalizacja w ramach projektu „W świat z klasą” w 2021 roku.

Autorka: Karolina Kryściak

Aktualizacja: Bernadetta Białek, Justyna Zamojda

Digitalizacja: Małgorzata Pysiak, Bernadetta Białek

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.